

การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู
สำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี
ในวิทยาลัยครู

นายเจริญ งามซึก

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคำหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาอุดมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2530

ISBN 974 - 567 - 598 - 9

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

013967

AN ANALYSIS OF PROBLEMS IN THE MANAGEMENT OF FIELD EXPERIENCES
FOR FOUR-YEAR STUDENTS ELEMENTARY MAJOR IN TEACHERS COLLEGES

Mr. Charoen Ngarmchat

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education

Department of Higher Education
Graduate School

Chulalongkorn University

1987

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษา
วิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในวิทยาลัยครู

โดย นายเจริญ งามชัด

ภาควิชา อุดมศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคูณวุฒิ

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

..... *ปทีป* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรภักย์)

..... *ประกอบ* ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประกอบ คูปรักข์)

..... *ปทีป เมฆาคูณวุฒิ* กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆาคูณวุฒิ)

..... *ชิตารัตน์ บุญสุข* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชิตารัตน์ บุญสุข)

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์ปัญหาในการจัดประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับ
นักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี
ในวิทยาลัยครู

ชื่อผู้คิด นายเจริญ งามชัค

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร.ปทีป เมฆากุลวุฒิ

ภาควิชา อุดมศึกษา

ปีการศึกษา 2529

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาสภาพความสอดคล้องของการปฏิบัติ และปัญหาของการจัดประสบการณ์-
วิชาชีพสำหรับนักศึกษาวิชาเอกการประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ในเรื่องการปฏิบัติ
ตามวิธีการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ที่คณะพัฒนาหลักสูตร โครงการปรับปรุงหลักสูตรการ-
ฝึกหัดครู พุทธศักราช 2524 ใ้กว้างแนวทางไว้

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาจากประชากรจำนวน 642 คน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหาร
อาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยครู 4 แห่ง คือ วิทยาลัยครูบุรีรัมย์ วิทยาลัยครูสุรินทร์
วิทยาลัยครูอุบลราชธานี และวิทยาลัยครูอุดรธานี ผู้บริหารโรงเรียนและอาจารย์นิเทศก์-
ฝ่ายโรงเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาที่วิทยาลัยครูทั้ง 4 แห่งซึ่งนักศึกษาออกไปฝึกงาน
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหา
ค่าร้อยละ ค่ามัธยเลขคณิต ทำส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าที วิเคราะห์ความ-
แปรปรวน และทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีของเซฟเฟ

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาวิชาเอก การประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี โดยทั่วไปค่อนข้างมีปัญหา ค่าเงินการให้ สอดคล้องกับแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรได้ไม่มากนัก

2. ปัญหาการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสรุปได้ดังนี้

2.1 นักศึกษาชั้นปีที่ 1-3 ประสบปัญหาในเรื่องต่อไปนี้ คือ การสังเกต- การเรียนการสอน การจัดโรงเรียน พฤติกรรมในการทำงานของครู การจัดหา การใช้ และเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน การแก้ไขเด็กที่มีปัญหาในการทำแบบฝึกหัดเป็นรายบุคคล การฝึกสร้างและใช้เครื่องมือประเมินผลแบบต่าง ๆ ฝึกกิจกรรมการปกครอง ฝึกเตรียมและทดลองสอนบทเรียนสั้น ๆ ฝึกงานแนะแนว และปัญหาในการฝึกปฏิบัติงาน พัฒนาโรงเรียนและชุมชน ปัญหาที่กล่าวส่วนใหญ่เกิดขึ้นจากความไม่สอดคล้องระหว่าง เวลาที่นักศึกษาใช้ในการฝึกงาน กับ ปริมาณงานที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติ

2.2 นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีปัญหาเล็กน้อยเกี่ยวกับการสอนให้ใคร่ครวญ กลุ่มประสบการณ์ในโรงเรียนประถมศึกษา เพราะโรงเรียนบางแห่งไม่สามารถจัดให้ได้

2.3 ปัญหาทั่วไปในการดำเนินงานฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู ได้แก่ อาจารย์ผู้สอนและอาจารย์นิเทศก์ไม่สามารถติดตามดูแลนักศึกษาที่ออกไปฝึกงานได้อย่างเพียงพอ ขาดแคลนอาจารย์นิเทศก์ที่มีความสนใจ การประสานงานทั้งภายในและภายนอกวิทยาลัยครูยังไม่ดีพอ ความไม่พอเพียงในการจัดอบรมอาจารย์นิเทศก์ฝ่าย-โรงเรียน งบประมาณสนับสนุนโครงการมีไม่เพียงพอ และปัญหานักศึกษาไม่ได้รับความเอาใจใส่ช่วยเหลือจากอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน

Thesis Title An Analysis of Problems in the Management of
Field Experience for Four-Year Students
Elementary Major in Teachers Colleges

Name Mr. Charoen Ngarmchat

Thesis Advisor Associated Professor Pateep Methakunavudhi,
Ph.D.

Department Higher Education

Academic Year 1986

ABSTRACT

Purpose of the Study :

This study was to investigate the correspondance between students' practice and the process of field experiences stated in the Teachers' Training Curriculum Development Project; B.E. 2524.

Methodology :

This study surveyed 642 populations from the administrative staff, faculty members and the students of the teachers' colleges of Burirum, Surin, Ubonrachathani and Udonthani, the school administrators, and the school supervisors in which the students from those four colleges practiced teaching. Percentage, mean, standard deviation, t-test, an analysis of variance and the significant difference test of Scheffe's Method were used to analyze the data.

Findings :

1. Generally, there were problems in management of field experiences for four-year students the results found that the administrators and supervisors at Teachers' colleges and schools could not manage field experiences at the first year to fourth year in accordance with those stated in the curriculum.

2. The problems in practice of the field experiences could be briefly stated as follow :

2.1 The first, second and third year students faced these major problems; the problem of observation; school management; study of teacher behavior; preparing and using instructional aids; student evaluation; join with the students governing activities; preparing and teaching short period lessons; student guidance; practice the school and community development task. Mostly, those problems caused by student teachers inappropriate time allowed during the field practice session and the vast amount of jobs assigned.

2.2 For the fourth year students, there were only minor problems that the student teachers could not teach every subject in elementary schools because some schools could not organize that program for them.

2.3 The problems in general concerned with the field experience; the instructors and the school supervisors were unable supervise to field practice students because of their time limited and they were not willing to devote to do their jobs; insufficient cooperation between colleges and schools; and limitation of finance supported to the programme.

กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเอาใจใส่ช่วยเหลือของรองศาสตราจารย์
ดร.ปทีป เมธาคุณวุฒิ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ผู้คอยติดตามชี้แนะแนวทางและให้คำ
ปรึกษาคอยค้ำใจเสมอมา คณะอาจารย์ภาควิชาอุดมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ได้ให้ข้อคิด ความกระจ่างในเนื้อหาสาระด้านวิชาการจนเป็นรากฐานของงานวิจัยนี้ และงาน
การศึกษาค้นคว้าของผู้วิจัยในอนาคตด้วย

รองศาสตราจารย์สมบัติ มหารศ รองศาสตราจารย์ ดร.ประยูร อาษานาม
อาจารย์ ดร.กิลก บุญเรืองรอด อาจารย์ ดร.สุวรรณ กาญจนผลิน และอาจารย์
ดร.เหม ทองชัย ได้กรุณาตรวจสอบแก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการ เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย
และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยนี้

อาจารย์ทองสุข และอาจารย์สุหัตตรา จารุเมธีชน ช่วยแก้ไขปรับปรุงต้นฉบับ
โดยตลอด คอยช่วยเหลือสนับสนุน และให้กำลังใจผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา อาจารย์กัญพล
และอาจารย์ว่าเพย ไชยสินธุ์ ช่วยพิสูจน์อักษร และปรับสำนวนภาษาให้ถูกต้อง เหมาะ
สม อาจารย์นิคม สาระรัตน์ ช่วยแปลบทคัดย่อเป็นภาษาอังกฤษ

คุณกองคำ งามซัค รับภาระในครอบครัวของผู้วิจัย เป็นกำลังใจ และเป็นผู้
อยู่เบื้องหลังความสำเร็จทั้งปวงในชีวิตของผู้วิจัย

ขออภิวาดีถึงคุณบิดามารดา ผู้ให้การสนับสนุน ห่วงใย และให้กำลังใจอย่าง
ต่อเนื่อง

ผู้วิจัยขอขอบคุณทุกท่านที่เฝ้ากล่าวนามมาแล้ว และที่ไม่อาจกล่าวนามให้ครบถ้วน
ในที่นี้มา ณ โอกาสนี้

สารบัญ

๓

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมประกาศ	ช
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่	

1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	6
ความหมายของคำที่ใช้ในการวิจัย	7
วิธีดำเนินการวิจัย	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	10
ลำดับขั้นตอนในการ เสนอรายงานการวิจัย	11
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
การจัดประสบการณ์วิชาชีพครู	12
รูปแบบการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูสำหรับนักศึกษาวิชาเอก	
การประถมศึกษา หลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี	17
การนิเทศประสบการณ์วิชาชีพครู	19
บทบาท หน้าที่ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการฝึกประสบการณ์	
วิชาชีพครู	21
ปัญหาในการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34

3	วิธีดำเนินการวิจัย	42
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	42
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	44
	การสร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	46
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	48
	การวิเคราะห์ข้อมูล	51
4	การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
	ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม	55
	ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องระหว่างการปฏิบัติ จริง กับ แนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรปริญญาตรี ทางการศึกษา (4 ปี) สาขาวิชาการประถมศึกษา พุทธศักราช 2524	59
	ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลความคิดเห็นของอาจารย์ วิทยาลัยครู และอาจารย์มัธยมศึกษาโรงเรียน เกี่ยว กับการฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู สำหรับนักศึกษาชั้น ปีที่ 4	101
	ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะทั่วไปเกี่ยวกับ การฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู	111
5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	135
	วัตถุประสงค์ของการวิจัย	135
	วิธีดำเนินการวิจัย	135
	สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	138
	อภิปรายผลการวิจัย	158
	บรรณานุกรม	166
	ภาคผนวก	
	ก. แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์	172
	ข. รายชื่อผู้ให้สัมภาษณ์และผู้ตรวจสอบแบบสอบถาม	207
	ค. แผนภูมิแสดงรายละเอียดโครงสร้างหลักสูตร	211
	ประวัติผู้เขียน	213

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 จำนวนอาจารย์วิทยาลัยครู จำแนกตามตำแหน่ง	43
2 จำนวนนักศึกษา จำแนกตามวิทยาลัยครู และชั้นปีที่ศึกษา.....	43
3 จำนวนอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน จำแนกตามโรงเรียนในเขตรับ นิเทศของวิทยาลัยครูแต่ละแห่ง	44
4 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู และอาจารย์ นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน	49
5 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา จำแนกตามวิทยาลัยครู และชั้นปีที่ศึกษา.....	50
6 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์วิทยาลัยครู จำแนกตามเพศ คณะวิชาที่สังกัด และจำนวนปีที่ปฏิบัติราชการในวิทยาลัยครู	55
7 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นอาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน จำแนก ตามเพศ จังหวัดที่ปฏิบัติงานประจำ และระยะเวลาที่ปฏิบัติหน้าที่	57
8 จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นนักศึกษา จำแนกตามเพศ และชั้นปี ที่ศึกษา.....	58
9 ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติคามประสพการณวิชาชีพ สำหรับนัก- ศึกษาชั้นปีที่ 1	60
10 ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติคามประสพการณวิชาชีพ สำหรับนัก- ศึกษาชั้นปีที่ 2	73
11 ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน และนักศึกษา เกี่ยวกับการปฏิบัติคามประสพการณวิชาชีพ สำหรับนัก- ศึกษาชั้นปีที่ 3	89

12 ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู อาจารย์นิเทศก์ฝ่ายโรงเรียน
 เกี่ยวกับการปฏิบัติคามประสมการวิชาชีพ สำหรับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 .. 102

13 ความคิดเห็นของอาจารย์วิทยาลัยครู เกี่ยวกับปัญหาทั่วไปในการ
 ฝึกประสมการวิชาชีพครู 112

ศูนย์วิทยพัทธยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย